

Handläggare:
Peter Dahlberg, 08-508 29 323

Till
Miljörörelsen

Motion (2016:117) om indexering av stadens miljömål

Svar på remiss från Miljörörelsen (dnr 106-1731/2016).

Sammanfattning

I en motion från Jonas Naddebo och Karin Ernlund (båda C) föreslås att staden utreder möjligheten att indexera miljömålen till vad som måste göras år för år till 2030, i syfte att uppnå en fossilbränslefri organisation.

Koncernledningen anser att det är angeläget att det finns sätt att mäta och följa upp hur utvecklingen fortlöper och konstaterar att stadens miljömål är integrerade i nämndernas och bolagsstyrelsernas verksamhetsplaner. För 2017 finns en mängd indikatorer som styr mot miljömålen, bl.a. för växthusgasutsläpp per invånare.

Bolagen redogör för att de bedriver ett aktivt arbete för att uppnå att stadens organisation ska kunna bli fossilbränslefri till 2030. Koncernledningen konstaterar att staden redan har ett tillfredsställande system för miljömålen. Om behov uppstår av fler indikatorer som styr mot miljömålen, kan kommunfullmäktige eller respektive bolagsstyrelse besluta om det. Med alltför strikta kortsiktiga mål finns en risk att verksamheterna inte styr i tillräcklig hög grad mot strategiska mål och istället insätter åtgärder som kan vara kontraproduktiva gällande ett långsiktigt hållbart resultat.

Ärendet

Motionärerna Jonas Naddebo och Karin Ernlund (båda C) anser att stadens insatser för att fasa ut fossila bränslen behöver intensifieras i syfte att uppnå en fossilbränslefri organisation till 2030. Motionärerna påpekar att staden behöver kunna tänka innovativt i att sätta upp delmål och kontrollstationer för att mäta hur utvecklingen fortlöper.

Motionärerna föreslår därför att staden utreder möjligheten att indexera miljömålen till vad som måste göras år för år till 2030. Enligt motionärerna skulle detta ge förutsättningar för politiker och verksamheter att avsätta resurser till rätt åtgärder.

Miljörörelsen har remitterat motion (2016:117) "indexering av stadens miljömål" till bl.a. Stockholms Stadshus AB, som i sin tur remitterat vidare till dotterbolagen Svenska Bostäder, Familjebostäder, Stockholmshem, Micasa, SISAB, Stockholm Vatten, Stockholms Hamn, Stokab, Stockholm Parkering, SGA Fastigheter och Fortum Värme.

SGA Fastigheter har valt att inte svara på remissen. Familjebostäder och Stockholmshem har avstått från att svara, med hänvisning till det arbete som görs i samordningsgruppen för genomförandet av strategin för fossilbränslefritt Stockholm 2040, där de ingår. Nedan följer en redovisning av bolagens remissvar i huvudsak. Remissvaren i sin helhet återfinns i bilagorna.

Underremiss

AB Svenska Bostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Strategin för fossilbränslefritt Stockholm 2040 innehåller såväl kvantifierade åtgärder till 2020, som utredningar att genomföra under 2017. Exempelvis kommer bostadsbolagen att delta i utredningar kring projekten öppen fjärrvärme, förnybar elproduktion och ökad biogasproduktion.

Svenska Bostäder föreslår att de förslag till åtgärder, som samordningsgruppen för fossilbränslefritt Stockholm 2040 tar fram, får styra planerna och arbetet framåt för att uppnå stadens mål för ett fossilbränslefritt Stockholm (*bilaga 1*).

Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Utifrån Micasa Fastigheters långsiktiga arbete att nå stadens miljömål att staden ska vara fossilbränslefritt 2030, finns ett arbetssätt som stödjer tanken på en indexering av miljömålen. Bolaget arbetar systematiskt med miljöfrågor genom sitt verksamhetsledningssystem, vilket är certifierat enligt ISO 14001. Bolaget ser positivt på att staden på central nivå indexerar stadens miljömål. Det är dock av stor vikt att hänsyn tas till både de strategiska och praktiska frågorna för bolaget (*bilaga 2*).

Skolfastigheter i Stockholm AB:s (SISAB) remissvar har i huvudsak följande lydelse:

SISAB:s uppfattning är att frågan bör behandlas inom ramen för stadens arbete med fossilbränslefritt Stockholm 2040, ett arbete som samordnas av Klimatenheten på stadsledningskontoret. En samordningsgrupp har nyligen bildats med olika representanter från staden där SISAB är en aktör, och en av de utredningar som ska fram under 2017 gäller prioriteringar i tiden (*bilaga 3*).

Stockholm Vatten och Avfall AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Det är generellt svårt att hitta bra och pedagogiska uppföljningsmått för miljömål, och ett fortsatt arbete med att utveckla uppföljningen av dessa är önskvärt. Stockholm Vatten ställer sig bakom förslaget och fortsätter utreda och utveckla miljömålen (*bilaga 4*).

Stockholms Hamn AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stockholms Hamn ser positivt på ambitionen att Stockholm ska vara en fossilbränslefri stad år 2040 och att Stockholms stad som organisation ska gå före i arbetet och uppnå detta mål till år 2030. Ambitionerna ligger helt i linje med de målsättningar Hamnen har för sin egen verksamhet.

För att underlätta arbetet med att uppnå långsiktiga mål kan det vara bra med delmål. Delmålen kan göra det lättare att under en längre målperiod bedöma om insatta resurser eller vidtagna åtgärder är tillräckliga för att nå det uppsatta målet eller om ytterligare insatser behövs. Om och hur delmål ska utformas samt hur ofta uppföljning bör ske

måste dock avgöras från fall till fall. För egen del använder sig Hamnen till viss del av delmål för att successivt kunna stämma av sitt pågående arbete inom miljöområdet (*bilaga 5*).

AB Stokabs remissvar har i huvudsak följande lydelse:

En viktig förutsättning för att möjliggöra att Stockholms stads organisation ska kunna vara fossilbränslefri till 2030 är en väl utbyggd IT-infrastruktur såväl i staden som i hela regionen. Fiberinfrastruktur minimerar behovet av resor och transporter. För att minimera behovet av fossila bränslen behöver alla ha tillgång till fiber och i stadsmiljö behöver tillgången till fiber planeras och säkras. Då kan Stockholms stads olika verksamheter nyttja smarta lösningar som minimerar behovet av fossila bränslen, samt den kommunikation som behövs för exempelvis självkörande fordon möjliggöras.

Stokab anser att det är bra att använda sig av tydliga delmål i styrning av en organisation. Med anledning av den stora spännvidd som finns inom Stockholms stads alla verksamheter, är det dock viktigt att en eventuell indexering av miljömålen, på så sätt som motionen föreslår, sker utifrån respektive verksamhets förutsättningar och utifrån de lagar och regler som verksamheterna lyder under (*bilaga 6*).

Stockholm Stads Parkerings AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Bolaget verkar för en god miljö med ambitionen att förbättra stadsmiljön för den växande stadens invånare genom att avlasta gatunätet från söktrafik och parkerade fordon. Stockholm Parkering arbetar redan efter uppsatta miljömål för att förbättra verksamheten och infria stadens energikrav. Bolaget har under flera år arbetat med att i egna anläggningar installera energisnålare LED-belysning. Bolaget har även medvetet initierat en övergång till fler kallgarage vid nyproduktion och renovering.

I syfte att stimulera användningen av elbilar finns laddningsmöjligheter i bolagets anläggningar. Bolaget ansvarar också för byggande och drift av stadens cykelgarage och arbetar med att skapa fler cykelparkeringsplatser. Stockholm Parkerings ambition gällande indexering av stadens miljömål, är att planera och genomföra erforderliga åtgärder med maximal nyttoeffekt, därför torde långsiktiga mål vara gynnsamt (*bilaga 7*).

AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Fortum Värme anser att bolagets verksamhet inte lämpar sig för årlig uppföljning efter en linjär indexering av målet för 2030 så som föreslås i motionen. Bolaget gör sina sänkningar av utsläppen stegvis när nya anläggningar tas i drift. Dessutom påverkas bolaget starkt av variationer i väder som gör att utsläppen kan variera upp och ner mellan enskilda år även om den långsiktiga trenden är tydligt avtagande (*bilaga 8*).

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen anser att det är en angeläget att det finns sätt att mäta och följa upp hur utvecklingen fortlöper mot att uppnå en fossilbränslefri organisation till år 2030. Inom samordningsgruppen för genomförandet av strategin för fossilbränslefritt Stockholm 2040 tas fram förslag till både åtgärder och utredningar som ska genomföras

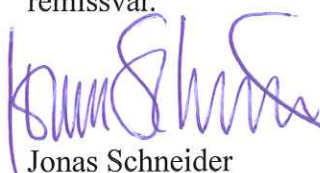
under 2017. I Stockholm stads miljöprogram för 2016-2019 läggs också fast miljömål, delmål och förslag på indikatorer för respektive miljömål.

Stadens miljöprogram är integrerat i stadens överordnade system för ledning och uppföljning av all verksamhet och ekonomi, ILS. Indikatorerna fastställs i samband med kommunfullmäktiges budget och har till uppgift att på ett kvantitativt sätt redovisa uppfyllelsen av ett miljömål, d.v.s. att spegla mätbara företeelser inom målet. Därvid fastställs både indikatorernas innehåll, målvärden och vilka nämnder och bolagsstyrelser som ska rapportera.

I Stockholms stads budget för 2017 framgår bl.a. att det finns indikatorer som mäter växthusgasutsläpp per invånare, köpt energi och årlig energiproduktion baserad på solenergi. Det finns också indikatorer som mäter både förnybara och fossila drivmedel. Koncernledningen kan utifrån detta inte se annat än att staden har ett system för att säkerställa vad måste göras år för år, och att det är tillfredställande.

Bolagen bedriver ett aktivt arbete för att uppnå att stadens organisation ska kunna bli fossilbränslefri till 2030. Det framgår också att det kan vara bra med delmål för att uppnå långsiktiga mål, och att det behöver ske utifrån respektive verksamhets förutsättningar och utifrån de lagar och regler som verksamheterna lyder under. Det är viktigt att understryka att utvecklingen sällan är linjär i den bemärkelsen att den följer ett index. Med alltför strikta kortsiktiga mål finns en risk att verksamheterna inte styr i tillräcklig hög grad mot strategiska mål och istället insätter åtgärder som kan vara kontraproduktiva gällande ett långsiktigt hållbart resultat.

Koncernledningen kan mot bakgrund av ovanstående konstatera att den styrning som sker idag med mål, aktiviteter och indikatorer leder till resultat. Om behov uppstår av fler indikatorer som styr mot miljömålen, kan kommunfullmäktige eller respektive bolagsstyrelse besluta om det. Det är dock viktigt att komma ihåg att ju fler mål och indikatorer som formuleras desto svårare blir det att prioritera i verksamheten. För mer utförliga och kompletterande kommentarer hänvisar koncernledningen till bolagens remissvar.

Jonas Schneider
Vice VD

Bilagor

1. Remissvar AB Svenska Bostäder
2. Remissvar Micasa Fastigheter i Stockholm AB
3. Remissvar Skolfastigheter i Stockholm AB
4. Remissvar Stockholm Vatten och Avfall AB
5. Remissvar Stockholms Hamn AB
6. Remissvar AB Stokab
7. Remissvar Stockholms Stads Parkerings AB
8. Remissvar AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad

Bilaga 1

Handläggare
Yngve Green
Energiansvarig
Tel: 076 123 70 70
yngve.green@svenskabostader.se

Underremissvar på motion (2016:117) om indexering av stadens miljömål. Dnr 106-1731/2016 - Dnr SB 2016-0287

Bakgrund

För att skapa goda förutsättningar att nå Stadens miljömål föreslår Jonas Naddebo (C) och Karin Ernlund (C) i en motion att utreda möjligheten att indexera miljömålen. Indexeringen innebär att målet om en fossilfri organisation bryts ner till etappmål fram till slutmålet.

Våra synpunkter

Stockholms stads stadsledningskontor har bildat en samordningsgrupp under ledning av Björn Hugosson klimatchef, för genomförande av strategin för fossilbränslefritt Stockholm 2040.

Uppdraget är att samordningsgruppen ska formulera ett "paket" av klimatåtgärder före utgången av 2017, och ambitionen är att alla utredningar kommer igång så snart som möjligt.

För Svenska Bostäders del och de övriga systerbolagen inom staden har Helena Ulfsparré, miljöchef Familjebostäder, utsetts som representant i samordningsgruppen. Strategin innehåller såväl kvantifierade åtgärder till 2020, som utredningar att genomföra under 2017. Exempelvis kommer bostadsbolagen att delta i utredningar kring projekten öppen fjärrvärme, förnybar elproduktion och ökad biogasproduktion.

AB Svenska Bostäder föreslår att, samordningsgruppens förslag till åtgärder får styra planer och arbete framåt för att uppnå stadens mål för ett fossilfritt Stockholm.

AB Svenska Bostäder AB

Pelle Björklund
VD

Remissvar avseende motion av Jonas Naddebo (C) och Karin Ernlund (C) om indexering av stadens miljömål

Micasa Fastigheter har fått rubricerade ärende på underremiss från Stockholm Stadshus AB för yttrande senast 2017-02-03.

Ärendet

I föreliggande motion föreslås att kommunfullmäktige ska besluta att utreda en indexering av stadens miljömål med syfte att Stockholms stads verksamheter ska vara fossilbränslefria 2030.

Micasa Fastigheters synpunkter

Utifrån Micasa Fastigheters långsiktiga arbete att nå stadens miljömål att staden ska vara fossilbränslefritt 2030 finns ett arbetssätt som stödjer tanken på en indexering av miljömålen. Bolaget arbetar systematiskt med miljöfrågor genom vårt verksamhetsledningssystem, vilket är certifierat enligt ISO 14001. Bolaget ser positivt på att staden på central nivå indexerar stadens miljömål. Det är dock av stor vikt att hänsyn tas till både de strategiska och praktiska frågorna för bolaget.

Med vänlig hälsning

Micasa Fastigheter i Stockholm AB

Maria Mannerholm

VD

Skolfastigheter i Stockholm AB

Remiss beträffande motion om indexering av stadens miljömål

Miljöroteln har remitterat rubricerat ärende till koncernledningen för Stockholms Stadshus AB, som i sin tur som underremiss tillställt bland andra SISAB ärendet för besvarande.

SISAB:s synpunkter

I motion från Centerpartiet, 7 november 2016, föreslås att utreda en indexering av stadens miljömål med syftet att Stockholms stads verksamheter ska vara fossilbränslefria 2030.

SISAB:s uppfattning är att frågan bör behandlas inom ramen för stadens arbete med fossilbränslefritt Stockholm 2040, ett arbete som samordnas av Klimatenheten på Stadsledningskontoret. En samordningsgrupp har nyligen bildats med olika representanter från staden där SISAB är en aktör, och en av de utredningar som ska fram under 2017 gäller prioriteringar i tiden.

Med vänlig hälsning

SISAB, Skolfastigheter i Stockholm AB

Claes Magnusson

VD

Bilaga 4

VD- STAB
MILJÖCHEF
LARS LINDBLOM
TEL 0852212450
LARS.LINDBLOM@STOCKHOLMVATTEN.SE

Till:	Stadshus AB
Avdelning	remiss@stadshusab.se
Enhet	Dnr 106-1731/2016
 Ang:	 Motion(C) om indexering av stadens miljömål
 Kopia:	 Lina Strokirk

Bakgrund

För att underlätta stadens möjligheter att nå miljömålen vill Centerpartiet att staden utreder möjligheten att indexera miljömålen. Mer specifikt att målet om en fossilbränslefri organisation indexeras.

Stockholm Vattens synpunkter

Det är generellt svårt att hitta bra och pedagogiska uppföljningsmått för miljömål, och ett fortsatt arbete med att utveckla uppföljningen av dessa är önskvärt. Stockholm Vatten ställer sig bakom förslaget och fortsätter utreda och utveckla miljömålen.

Krister Schultz
VD

Remiss av motion om indexering av stadens miljömål

Bakgrund

Stockholms Hamn AB har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerade motion och synpunkter ska vara inlämnade 2017-02-03. Miljöroteln har remitterat motionen till koncernledningen för Stockholm Stadshus AB, som i sin tur remitterat ärendet till Svenska Bostäder, Familjebostäder, Stockholmshem, Micasa, SISAB, Stockholm Vatten, Stockholms Hamn, Stokab, Stockholm Parkering, SGA Fastigheter och Fortum Värme.

Jonas Naddebo (C) och Karin Ernlund (C) har skrivit motionen som föreslår att kommunfullmäktige ska besluta om att utreda en indexering av stadens miljömål med syfte att Stockholms stads verksamheter ska vara fossilbränslefria 2030.

Bakgrunden är att kommunstyrelsen, tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden, har tagit fram en strategi för ett fossilbränslefritt Stockholm 2040. Som en del av strategin ska Stockholms stads egen organisation vara fossilbränslefri till 2030.

Författarna till motionen menar att staden måste tänka innovativt i hur delmål och kontrollstationer sätts upp, för att mäta hur utvecklingen fortlöper. I motionen föreslås därför en indexering där målet om fossilbränslefri organisation bryts ned till vad som måste göras år för år, för att nå målet 2030. Detta skulle, enligt författarna till motionen, ge förutsättningar för stadens politiker och verksamheter att fokusera på åtgärder och att avsätta resurser till rätt åtgärder.

Motionen återfinns i sin helhet som bilaga 1 till detta tjänsteutlåtande.

Stockholms Hamn AB:s synpunkter

Stockholms Hamn AB (nedan kallat Hamnen) ser positivt på ambitionen att Stockholm ska vara en fossilbränslefri stad år 2040 och att Stockholms stad som organisation ska gå före i arbetet och uppnå detta mål till år 2030. Ambitionerna ligger helt i linje med de målsättningar Hamnen har för sin egen verksamhet.

För att underlätta arbetet med att uppnå långsiktiga mål kan det vara bra med delmål. Delmålen kan göra det lättare att under en längre målperiod bedöma om insatta resurser eller vidtagna åtgärder är tillräckliga för att nå det uppsatta målet eller om ytterligare insatser behövs. Om och hur delmål ska utformas samt hur ofta uppföljning bör ske måste dock avgöras från fall till fall. För egen del använder sig Hamnen till viss del av delmål för att successivt kunna stämma av sitt pågående arbete inom miljöområdet.

Förslag

Styrelsen föreslås besluta

att som svar på remissen åberopa och överlämna upprättat tjänsteutlåtande.

att omedelbart justera ärendet.

Stockholm den 19 januari 2017

Johan Castwall

VD

Yttrande över motion (2016:117) om indexering av stadens miljömål

Stockholms stad har, genom Stokab, byggt ett operatörsneutralt fibernät som når ca 90 procent av hushållen och 100 procent av företagen.

En viktig förutsättning för att möjliggöra att Stockholms stads organisation ska kunna vara fossilbränslefri till 2030 är en väl utbyggd IT-infrastruktur såväl i staden som i hela regionen. Fiberinfrastruktur är nämligen en förutsättning för tillhandahållande av sådana IT-lösningar som minimerar behovet av resor och transporter, som möjliggör trafik- och logistikoptimering, arbete och utbildning från valfri plats, energi- och miljöoptimering, och andra miljösmarta tjänster.

För att i framtiden fullt ut kunna nyttja de tjänster som kommer att minimera behovet av fossila bränslen behöver alla ha tillgång till fiber - fiber som når ända fram till såväl respektive enskilt hushåll/företag som varje bolags/förvaltnings alla verksamheter.

Även i stadsmiljö behöver tillgången till fiber planeras och säkras, dels så att Stockholms stads olika verksamheter kan nyttja smarta lösningar som minimerar behovet av fossila bränslen, dels för att möjliggöra för marknadens aktörer att tillhandahålla den kommunikation som behövs för exempelvis självkörande fordon. I detta avseende utgör det föreliggande förslaget till "Strategi för Stockholm som smart och uppkopplad stad" ett viktigt steg.

Stokab anser att det är bra att använda sig av tydliga delmål i styrning av en organisation. Med anledning av den stora spännvidd som finns inom Stockholms stads alla verksamheter, är det dock viktigt att en eventuell indexering av miljömålen, på så sätt som motionen föreslår, sker utifrån respektive verksamhets förutsättningar och utifrån de lagar och regler som verksamheterna lyder under.

Med vänlig hälsning

AB Stokab

Staffan Ingvarsson
Verkställande direktör

Remissvar av motion (2016:117) av Karin Ernlund (C) och Jonas Naddebo (C) om indexering av stadens miljömål

Stockholm Parkering har 20 december 2016 mottagit en underremiss från Stadshus AB gällande motion av Karin Ernlund (C) och Jonas Naddebo (C) om indexering av stadens miljömål, dnr: 106-1731/2016.

Motionärerna föreslår att kommunfullmäktige beslutar:
att utreda en indexering av stadens miljömål med syfte att Stockholms stads verksamheter ska vara fossilbränslefria 2030.

Stockholm Parkering har valt att lämna följande synpunkter

Bolaget verkar för en god miljö med ambitionen att förbättra stadsmiljön för den växande stadens invånare genom att avlasta gatunätet från söktrafik och parkerade fordon. Stockholm Parkering arbetar redan efter uppsatta miljömål för att förbättra verksamheten och infria stadens energikrav.

Bolaget har under flera år arbetat med att i egna anläggningar installera energisnålare LED-belysning. Vid nyproduktion installeras endast LED belysning. Bolaget har även medvetet initierat en övergång till fler kallgarage vid nyproduktion och renovering för att minska uppvärmningsbehovet i bolagets parkeringsanläggningar.

I syfte att stimulera användningen av elbilar finns laddningsmöjligheter i bolagets anläggningar. Stockholm Parkering har totalt installerat 809 laddstolpar för elbilar i bolagets anläggningar.

Bolaget ansvarar för byggande och drift av stadens cykelgarage och arbetar med att skapa fler cykelparkeringsplatser i anslutning till garage som en integrerad del i en mobilitetslösning. Bolaget deltar även i stadens pilotprojekt med hållbara dagvattenlösningar.

Stockholm Parkerings ambition gällande indexering av stadens miljömål, är att planera och genomföra erforderliga åtgärder med maximal nyttoeffekt, därför torde långsiktiga mål vara gynnsamt.

I övrigt har bolaget inga synpunkter.

Christian Rockberger
VD

**Svar på motion om indexering av stadens miljömål, Dnr
2016-117**

Fortum Värme har mottagit rubricerad motion för kommentar och vill lämna följande synpunkt.

Fortum Värme anser att bolagets verksamhet inte lämpar sig för årlig uppföljning efter en linjär indexering av målet för 2030 så som föreslås i motionen. Bolaget gör sina sänkningar av utsläppen stegvis när nya anläggningar tas i drift. Dessutom påverkas bolaget starkt av variationer i väder som gör att utsläppen kan variera upp och ner mellan enskilda år även om den långsiktiga trenden är tydligt avtagande.

Med vänlig hälsning

AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad
Systemutveckling

Johan Alsparr
Asset Manager Infra